

INICIJATIVA

Časopis osoba sa invaliditetom - 2010. godina - broj 98

SADRŽAJ

IZBORI U BIH 2010.
3

ODAVANJE POČASTI SLIJEPIM
OSOBAMA
4

IMPLANT DAJE NOVU NADU SLIJEPIMA
5 - 6

JEL' JOŠ UVIJEK SANJAMO ILI JE JAVA?
7 - 9

DOTAKNUTI NEBO BEZ RUKU
10

MODERNA TEHNOLOGIJA
11

IZ AKTIVNOSTI
12

DVA IZBORA
13

V I J E S T I
14 - 15

PARE, NOVAC, LOVA...
16

OPRAŠTAJNO MILOVANJE OŽIVJELO
"BEZNADEŽNOG" DŽEJMIJA
17

ČINI DOBRO - VRATIT ĆE TI SE!
18

KADA ZA NEPOKRETNE
19 - 20

NAŠA REALNOST
21

IZ KULTURE
22

TURNIR U SJEDENOJ ODOJCI "MEMO-
RIJAL PRINCEZE DAJANE 2010."
23

NEKE INFORMACIJE KORIŠTENE SU IZ DNEVNIH NOVINA

**Informativni centar za osobe sa invalidite-
tom "Lotos" Tuzla**

Redakcija:

Fikreta Hasanović
Anes Čehović
Suvađ Zahirović
Sanja Zahirović
Jasminko Bijelić
Dragica Tunjić

Glavni i odgovorni urednik:

Fikreta Hasanović

Adresa redakcije:

M. i Ž. Crnogorčevića 3
75 000 Tuzla
Tel./Fax: + 387 35 251-476, 251-245

E-mail:

ic.lotos@bih.net.ba
info@ic-lotos.org.ba

Web:

www.ic-lotos.org.ba

Izdavač:

Informativni centar za osobe sa
invaliditetom "Lotos" Tuzla

Tiraž:

1000 primjeraka

INICIJATIVA (lat.)

Podsticaj za neku aktivnost posebno u pravu, zakonodavna inicijativa, pravo na podnošenje prijedloga zakona i drugih akata s pravnim dejstvom.

Uopšte, "čovjek od inicijative" je onaj koji samostalno preduzima potrebnu aktivnost u svom ili širem djelokrugu privatnog ili javnog života, ne čekajući za sve naredbe ili spoljašnji podsticaj.

Broj: 08-651-437-4/97

Sarajevo 16.12.1997. god.

Redni broj: 746

Upis u evidenciju javnih glasila izvršen u skladu sa Zakonom o javnom informisanju.

IZBORI U BIH 2010.

Izaći ili ne na predstojeće Opće izbore? Dilema je to pred kojom se vjerojatno nalazi većina stanovnika BiH s pravom glasa. Oni koji se odluče apstinirati, svoju su brigu riješili. No, što je s onima koji će, usprkos svemu, izaći na birališta 3. oktobra.

Ukoliko imaju i trunku savjesti, sasvim je sigurno, neće im biti lako. Umjesto dileme kako izabrati najbolje, pred njima je dilema „od ponuđenog, izabrati manje zlo“!

To „manje zlo“ nakon izbora za pregovaračkim stolom odlučivat će o promjenama Ustava i novom ustroju BiH. Bit će to prvi put u povijesti BiH da od naroda, barem onog dijela koji je izašao na izbore, izabrani

predstavници odlučuju o tomu kako bi to ova u svijetu jedinstvena država, trebala izgledati. Gore od sadašnjeg ustroja teško može biti... Može naravno, ali može i bolje.. Sve ovisi o pregovaračima i njihovoj sposobnosti.

Cijenu ovaj narod plaća svakoga dana. Glasачa je u Federaciji BiH svakim danom sve manje. Od ustavnih promjena oni stoga očekuju najviše. A ponuđeni pregovarači čini se nikad gori. Ili je ipak moguće „od ponuđenih kandidata, izabrati najmanje zlo“? Previše teško pitanje, a odgovora nigdje. Zapravo, svi koji izađu na izbore morat će ga pronaći sami. Ono što je sasvim sigurno jest da su i ovi izbori povijesni. Bili su i oni prije dvije, četiri, šest, osam godina... Ukratko svi poslijeratni izbori u BiH bili su povijesti. Onog trenutka kada u BiH (ili kako se već bude zvala država koja će na ovim prostorima biti nakon neizbježnih promjena), budu raspisani izbori koji neće biti povijesni, jer o pobjedniku će odlučivati nijanse ponuđenih ekonomskih programa, znat ćemo da je BiH postala normalna država. Sadašnja BiH u kojoj su svaki izbori povijesni, zbilja je jedna!

Izdvajamo Član 29 iz UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom koji glasi:

SUDJELOVANJE U POLITIČKOM I JAVNOM ŽIVOTU

Države potpisnice jamčit će osobama s invaliditetom njihova politička prava i mogućnost njihova uživanja na ravnopravnoj osnovi s drugima, te će:

(a) osigurati da osobe s invaliditetom mogu djelotvorno i u potpunosti sudjelovati u političkom i javnom životu na ravnopravnoj osnovi s drugima, izravno ili putem slobodno izabranih predstavnika, uključujući i pravo i mogućnost da glasaju i budu birani, među ostalim:

(I) osiguravajući da glasački postupci, prostori i materijali budu prikladni, dostupni i laki za razumijevanje i uporabu,

(II) štiteći pravo osoba s invaliditetom na tajno glasanje na izborima i javnim referendumima, bez zastrašivanja, kao i pravo samostalnog kandidiranja na izborima i obnašanja dužnosti kao i obavljanja svih javnih funkcija na svim razinama vlasti, omogućavajući uporabu potpornih i novih tehnologija gdje je to primjereno,

(III) jamčeći slobodu izražavanja volje osoba s invaliditetom kao birača, i u tu svrhu, gdje je to potrebno, na njihov zahtjev dopuštajući pomoć u glasanju od strane osobe po njihovu vlastitom izboru,

(b) aktivno promicati okruženje u kojem osobe s invaliditetom mogu djelotvorno i u potpunosti sudjelovati u vođenju javnih poslova, bez diskriminacije i na ravnopravnoj osnovi s drugima, te ohrabriti njihovo sudjelovanje u javnim poslovima, uključujući:

(I) sudjelovanje u nevladinim organizacijama i udrugama koje se bave javnim i političkim životom države, uključujući aktivnosti i vođenje političkih stranaka,

(II) osnivanje i učlanjivanje u organizacije osoba s invaliditetom kako bi ih one predstavljale na međunarodnoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini.

ODAVANJE POČASTI SLIJEPIM OSOBAMA

15. oktobra svake godine slavimo kao “Dan bijelog štapa” da odamo počast dostignućima slijepih i slabovidih ljudi i da priznamo značenje bijelog štapa za sve veću samostalnost ove populacije.

Danas bijeli štap predstavlja pomagalo i simbol za slijepe. To međutim nije oduvijek bilo tako. Štap, motka i palica služili su kroz povijest slijepima i slabovidima kao pomagalo u kretanju. Već nam i zapisi iz biblijskih vremena govore kako se pastirska palica koristila na samotnim putovanjima, a slijepi su takvo pomagalo koristili da im označi prepreke koje im se nađu na putu.

Nova uloga bijelog štapa potječe iz desetljeća između dva svjetska rata a nastala je prvo u Evropi te se kasnije proširila i u Sjevernu Ameriku. James Biggs iz Bristola tvrdi naime da je on izmislio bijeli štap 1921. godine nakon što je nesretnim slučajem izgubio vid. Umjetnik se morao ponovno prilagoditi svojoj okolini budući da je sve više bio ugrožavan od rastuće najeзде motornih vozila oko svoje kuće. Obojio je stoga svoj štap za šetnju bijelom bojom kako bi ga vozači lakše mogli primijetiti. Trebalo je međutim proći još deset godina da prisutnost bijelog štapa bude priznata.

U februaru 1931. godine Guilly d’Herbement predstavio je plan za kretanje slijepih osoba s bijelim štapom u Francuskoj. O ovoj kampanji pisalo se i u britanskom tisku što je dovelo do sličnog plana finansiranog Rotary

klubova diljem Velike Britanije. U maju 1931. godine BBC je u svojim radio emisijama preporučao da bi slijepe osobe trebale nositi bijeli štap koji će na svjetskom nivou biti prepoznat kao simbol za označavanje slijepih i slabovidih osoba. 1931. godine Lion’s Club International započeo je s nacionalnim programom promoviranja korištenja bijelog štapa za slijepe osobe. Dvadesetih i tridesetih godina prošlog stoljeća slijepe osobe kretale su se držeći štap dijagonalno u istoj poziciji i uloga štapa bila je simbolična – predstavljala je znak raspoznavanja. Ali kad su se slijepi vojni veterani vratili iz Drugog svjetskog rata u Ameriku, oblik i korištenje bijelog štapa bili su dodatno izmijenjeni u pokušaju da se veteranima pomogne što bolje uklapanje u životnu sredinu.

Doktor Richard Hoover razvio je metodu “dugog štapa” ili “Hooverovu” metodu kretanja štapom. Takvi štapovi zamišljeni su tako da se koriste kao pomagalo pri kretanju i štapu je vraćena njegova izvorna uloga sredstva za kretanje, istovremeno imajući u vidu njegovu simboličnu ulogu označivača samostalnosti. Bijeli štap je omogućio slobodu slabovidim osobama neovisno putovanje do škola, radnih mjesta i potpunije sudjelovanje u životu zajednice.

To nas podsjeća da su jedine zapreke na koje nailaze invalidne osobe diskriminirajući stavovi i praksa s kojima ih je današnje društvo već mnogo puta suočavalo.

IMPLANT DAJE NOVU NADU SLIJEPIMA

Sjedeći u crkvi jedne nedjelje, četrdesetdevetogodišnji Majkl Adler, koji je slijep od djetinjstva, nije mogao objasniti kakva mu je bjelina bila pred očima. Ali sjedeći u zadnjem redu, nešto je vidio ispred sebe. Zatim je shvatio: Bile su to stranice crkvene pjesmarice. Njegovo novo „oko“ počelo je funkcionirati.

Prije dva mjeseca, u očnom institutu Wils, hirurzi su mu ugradili nekoliko elektroda na poleđini lijevoga oka, komadić metala ne veći od riječi na ovoj stranici. U posljednjih nekoliko sedmica, uz pomoć male video kamere u naočalama koja prenosi slike u njegov retinalni implant, počeo mu se vraćati ograničen vid.

„Svakoga dana vidim bolje nego dan prije“, rekao je nakon kruga testova na Univerzitetu u Pensilvaniji. „Čudno je pokušavati koristiti vid“.

Hirurzi su ugradili implante u retine 32 osobe u svijetu. Svi su imali težak oblik retinitis pigmentoze, nasljedno oboljenje koje uzrokuje retinalnu degeneraciju. Kao što kohlearni implant omogućuje gluhoj osobi da shvati zvuk, retinalni implant zamjenjuje oštećene stanice u oku, prenoseći signale dijelu mozga koji registrira slike kod osoba normalnog vida. „To je kao kad su sve telefonske linije na mjestu a nemate telefon“, rekla je Julija Haler oftalmologinja u Wilsu.

Crno-bijele slike su niske rezolucije, sastoj se samo od 60 pixela – suviše su mutne da bi korisnici čitali slova na karti oka. Adleru lice njegove devetogodišnje kćeri izgleda svijetlo, bezlično i ovalno. Ali može vidjeti obrise vrata i pločnika, i pokupiti tanjure sa kuhinjskog stola.

Ova vrsta operacije jedna je od nekoliko futurističkih tehnika koje znanstvenici istražuju kako bi pomogli slijepima, napredak o kojem se do nedavno moglo samo sanjati. Kod mlađih pacijenata, sa drugom vrstom sljepoće, istraživači su imali uspjeha u terapiji genima,

vraćajući malo vida ubrizgavanjem korektivnih gena.

SLON ZA PISAĆOM MAŠINOM

Druge metode pod nadzorom uključuju presađivanje stanica, koje regeneriraju očne čunjiće i štapiće, i kortikalne implante, slične onome koji Adler ima u oku, smješteni su direktno u mozak i zamjenjuju oči.

„Napredak je značajan u poređenju kako je bilo prije pet godina“, rekao je Endrju Mariani, direktor programa Nacionalnog očnog instituta u odjelu za vanredna istraživanja. „Šta će se dogoditi za narednih pet ili deset godina, možemo samo nagađati.“

Znanstvenici su u međuvremenu počeli učiti nove stvari o plastičnosti mozga i sposobnosti prilagođavanja. „Kod slijepih osoba, posebno kod onih koje su rano izgubile vid, dijelovi vizualnog korteksa najčešće su pozajmljeni kako bi se poboljšala druga čula“, rekao je Mark Humaiun, sa Univerziteta Južna Karolina, voditelj projekta retinalnog implanta.

„Veliko je pitanje, vrate li se ti dijelovi natrag nakon vraćanja vida?“ Humaiun, biomedicinski inženjer i oftalmolog na Doheni očnom institutu, planira koristiti snimke mozga kako bi odgovorio na to pitanje.

Zagonetka je i to zašto osobe sa implantom ne vide gotovo ništa, jer su implantirane elektrode fine, znatno tanje od prirodnih koje se zamjenjuju. U središtu zdrave retine, signal iz svake stanice čunjića osjetljive na svjetlo prenosi se u jednu ganglijsku stanicu, a zatim kroz optički nerv u mozak. Kod slijepih osoba s implantima, s druge strane, svaka elektroda stimulira 10 do 20 ganglijskih stanica odjedanput. „To je kao kad slon piše na pisaćoj mašini“, rekao je Tim Skoen, direktor predkliničkog istraživanja u Fondaciji „Borba protiv sljepoće“, koja je u prošlosti finansirala Humaiunov rad. Ali u istinu to djeluje na ograničen način. Kod nekih pacijenata djeluje bolje, kod nekih slabije, ali sva 32 nešto

vide, prema navodima proizvođača medicinskih pomagala „Drugi vid“.

Riječ je o Argusu II koji je dobio ime po stočkom čuvaru u grčkom mitu. Dizajniran je uz pomoć Ministarstva energetike Sjedinjenih Američkih država koje je uložilo 51 miliona dolara i tehničke ekspertize nacionalnih laboratorija. Znanstvenici rade na stvaranju uređaja veće rezolucije sa više od 200 elektroda. Cilj je ugraditi implant sa 1000 elektroda, ali od 2010. Ministarstvo nije obavezno financirati program.

Čak je i postojeći uređaj sa 60 elektroda pogodan za inženjering, ni najmanje zbog toga što se ugrađuje u toplo, slano okruženje ljudskoga oka.

Adler je o istraživanjima saznao od doktora očnog instituta na koji godinama odlazi. Osjetili su da Adler ima motivaciju nositi se sa novim zbunjujućim stimulusima, i energije da godinama dolazi na testove. Ali su ga upozorili da se previše ne nada. „Ponavljajte za mnom: Nemam nikakvih očekivanja“, rekao mu je oftalmolog Samuel J. Jakobson. Trosatnu operaciju izvršili su Alen Ho i Karl Regilo hirurzi u Wilsu i profesori oftalmologije na Univerzitetu Tomas Džeferson. Kad je Adler bio pod anestezijom, širom su otvorili njegove očne kapke i napravili rez na konjuktivi, membrani koja pokriva beonjaču. Uradili su to tako da su mogli smjestiti tanki pojas, koji se zove skleralna kopča, oko cijele očne jabučice. Kopča služi da na jednoj strani oka drži risiver u obliku diska. Risiver će konačno

prihvatiti signale iz kamere i elektroničkog kola izvan Adlerova tijela.

Zatim su hirurzi izvršili vitrektomiju, pravljenjem malog reza na beonjači, i vađenjem želea koji je zamijenjen slanim rastvorom. Konačno su na oku napravili još jedan mali rez i ubacili implant elektroda, koji su tankim kablom povezali s risiverom. Zatim je implant pričvršćen za centar Adlerove retine.

Trebalo je nekoliko sedmica da Adlerovo oko zaraste. U avgustu prošle godine, došao je da proba naočale opremljene kamerom veličine gumice za brisanje. Prekidač je uključen i u početku, stimulans je bio prejak. „Izgledalo je kao da buljim u bliješteća svjetla“, rekao je. Uređaj je bio odgovarajući i naredne sedmice došao je po naočale. Svake srijede dolazi na testiranje u zgradu čiji su kružni betonski zidovi slični oku sa Jakobsonom i Arturom Sidesianom, profesorima oftalmologije.

U jednom testu mora pronaći bijeli kvadratić od tri inča na ekranu kompjutera. Uglavnom je uspijevao prstima dodirivati kvadratić, ali je i koordinacija glave i oka bila malo lošija zbog godina nekorištenja. Implant je malen, obezbijeduje vidno polje samo 20 stupnjeva, pa mora okretati glavu da vidi stvari. Potpuno je svjestan da je implant eksperimentalan i da možda neće napraviti razliku u njegovom svakodnevnom životu. Ipak je zadovoljan. Sidesian je rekao da će mu se vid poboljšavati treniranjem mozga da otkrije nove informacije.

s engleskog prevela i priredila Tifa Tučić

INOVACIJE

Znanstvenici s tehnološkog Sveučilišta u Virginiji naredne godine predstaviti će revolucionarni automobil za slijepe osobe. „Istražujemo i idemo dalje od sušte teorije. Vjerujemo da i slijepe osobe mogu učestvovati u zajednici baš kao i svi drugi.“

Do sada je smatrano nemogućim da slijepa osoba vozi automobil, međutim napretkom tehnologije takvo nešto bi uskoro moglo postati stvarnost.

Naime, znanstvenici rade na vozilu koje će imati ugrađene senzore i upozoravati slijepe

osobe kada se u njihovoj blizini nađe neki drugi automobil ili objekt.

Znanstvenici su istakli kako će se u vozilu za slijepe naći moderna tehnologija koja će upozoravati vozača kada treba usporiti, preći u drugu traku, stati ili kada može preteći drugo vozilo.

Sličan automobil je već testiran 2007. godine i doživio je veliki uspjeh. Znanstvenici se nadaju da će zajednice prihvatiti slijepe vozače i da će shvatiti da oni ne predstavljaju nikakvu opasnost na ulicama.

JEL' JOŠ UVIJEK SANJAMO ILI JE JAVA?

Povod za razgovor sa Jasminom Krivošijom, direktoricom Centra za djecu sa višestrukim smetnjama u razvoju „Koraci nade“, je otvaranje novog, savremenog Centra za djecu sa višestrukim

smetnjama.

INICIJATIVA: Koliko dugo ste čekali da bi se ideja o savremenom centru za djecu sa višestrukim smetnjama ostvarila?

Centar „Koraci nade“ 16 godina je u službi djece i mladih sa višestrukim smetnjama sa cijelog Tuzlanskog kantona. Nastali smo sa idejom da u ratnom periodu budemo psihosocijalna podrška našim korisnicima i njihovim roditeljima, ali kako su naša iskustva i kapaciteti rasli, tako se rađala ideja o jednom savremenom Centru za djecu sa višestrukim smetnjama. Naša vizija je podrazumijevala da pružanjem multidisciplinarnog tretmana prateći savremene modele i pristupe u radu, stvorimo jedinstven Centar u službi djece i mladih sa invaliditetom prepoznatljiv ne samo u lokalnoj zajednici nego i šire.

Dugogodišnje iskustvo, stručan kadar sa humanim i entuzijastičnim pristupom u radu sa djecom i njihovim roditeljima stvarao je dobru osnovu za ostvarenje jednog sna. Ali niko nije pošteđen teškog puta, ni djeca sa invaliditetom, ni njihovi roditelji, ni oni koji žele da im budu podrška. Tako je i Centar prošao kroz mnogobrojne probleme, teškoće i raskrsnice dok uz pomoć dobrih ljudi, prvenstveno gospođe Annemarie Kury, humanistice iz Austrije, nismo pronašli put da taj san bude ostvaren. Jedna od većih prepreka u našem svakodnevnom radu bila je neadekvatan prostor odnosno kuća koja se nalazila

na nepristupačnoj lokaciji za djecu sa invaliditetom zbog čega je naš rad bio uvjetovan ne samo teškim prilazom objektu nego i vremenskim prilikama. Uz finansijsku podršku prvenstveno Raiffaisen banke, Općine Tuzla i HO Hilfswerk pokrenut je i završen projekt izgradnje savremenog centra i time je naša ideja dobila svoju formu, svoj konačan oblik. I evo, nakon godinu i po dana koliko je trajao projekt, sada kada smo počeli da koristimo blagodati istog, često se pitamo „Jel' još uvijek sanjamo ili je to java?“.

INICIJATIVA: Kako su korisnici doživjeli prelazak u novi centar?

Kada je počela kružiti priča u našem Centru da postoji mogućnost izgradnje nove kuće, djeca su već tada bila uzbuđena, znatiželjna i stalo su zapitkivala: „a šta, a kako, a kada“? S nestrpljenjem su čekali dan svečanog otvaranja, da dožive ono što su samo na slikama gledali. Mislim da je teško opisati njihove reakcije jer od silne radosti ostajali su bez teksta sa ozarenim licem i velikim osmjehom. Meni lično je najupečatljivija reakcija jednog dječaka koji je inače povučen i tih, došavši prvi put u novi Centar bio je toliko radostan da je išao od prostorije do prostorije i glasno i uzbuđeno pričao šta je sve vidio i šta mu se sviđa. Neće da ide kući.

INICIJATIVA: Da li su otvorene mogućnosti za nove korisnike i postoji li interes za tim?

Centar je uvijek i u starom objektu nastojao biti otvoren za sve i primao nove korisnike. Nažalost, nismo uvijek bili u mogućnosti biti podrška, ali smo i tada tražili druge načine da pomognemo. Novi centar u velikoj mjeri olakšava naš rad. S ciljem da nastavimo još efikasnije i kvalitetnije pružati usluge našim korisnicima, rukovodimo se već postavljenim kriterijima za prijem novih korisnika. Prednost imaju djeca niže hronološke dobi kao i

mladi do 21 godinu koji nisu obuhvaćeni ni jednim drugim vidom tretmana.

Interes novih korisnika je veliki i vjerujemo da će naši kapaciteti već ubrzo biti popunjeni što nas svakako tjera na razmišljanje i brigu.

INICIJATIVA: Koje su mogućnosti novog Centra u odnosu na stari?

Novi, veći, pristupačniji i prilagođen prostor, pruža nam mogućnost da svojim kvalitetnijim radom uvodeći nove metode u edukaciji i rehabilitaciji djece sa invaliditetom osiguramo kvalitetniji život naših korisnika i njihovih porodica. Jedna od novih metoda je hidroterapija. U sklopu objekta je moderan i lijep terapijski bazen u kojem ćemo provoditi hidroterapiju koristeći Halwik metodu i očekujemo pozitivne rezultate na kognitivno-motorički razvoj naših korisnika posebno djece sa cerebralnom paralizom i drugim motoričkim smetnjama.

Također ćemo moći da proširimo postojeće aktivnosti, da više budemo otvoreni za suradnju sa lokalnom zajednicom u smislu organizovanja različitih radionica, edukacija i skupova. Planiramo da uvedemo i aktivnosti hortikulture s obzirom da su uslovi za to obezbijeđeni. Sigurno će nove ideje da se rađaju u narednom periodu s obzirom na adekvatan i lijep prostor kakav sada imamo.

INICIJATIVA: S obzirom da se povećava broj korisnika, kao i dodatnih savremenih usluga, da li raspolazete sa dovoljnim brojem stručnjaka?

Obzirom na pravilnik koji imamo o prijemu korisnika i brisanju sa evidencije, broj korisnika našeg Centra već godinama varira između 130 -150 korisnika. Novi objekt je sigurno privukao pažnju i interes roditelja i njihove djece da se uključe u naš Centar i mi već imamo nove korisnike. Centar raspolaze stručnim kadrom i volonterima s kojima nastojimo pokriti sve potrebe naših korisnika reorganizacijom grupa djece i termina tretmana, ali u budućem periodu to će biti sve teže ukoliko rast broja korisnika bude na-

stavljen. Novi kadar moći ćemo angažovati samo ukoliko Vlada TK bude odobrila veća sredstva za programske aktivnosti našeg Centra.

INICIJATIVA: Vjerujem da ste upoznali nadležne institucije sa potrebom za novim kadrom, recite nam koliko su imale sluha za rješavanje tog problema, tj. za upošljavanje itekako raspoloživog kadra na Tuzlanskom kantonu?

Poznata je činjenica da je veliki broj nezaposlenih edukatora-rehabilitatora i da nemaju mogućnost zapošljavanja na našem kantonu, ali to se mora rješavati sistemski kroz zakone i pravilnike jer uz svu dobru volju Centar „Koraci nade“ ne može im biti od velike pomoći. Ukoliko i uspijemo obezbijediti finansijska sredstva za zapošljavanje stručnog kadra to neće biti veliki broj.

INICIJATIVA: Centar se smatra jednim od najsavremenijih u regionu. Radost za takvo nešto je ogromna, no ogromni su i troškovi za kvalitetno funkcionisanje. Kako se mislite u budućnosti nositi s tim problemom?

Veoma smo radosni i ponosni što je naš dugogodišnji rad nagrađen ovakvim reprezentativnim i savremenim objektom i što će naši korisnici moći u njemu dobiti kvalitetan tretman i uslugu kakvu i zaslužuju. Vjerujemo da se i naša zajednica ponosi i da će se aktivnije uključiti i podržati naš rad.

Dobra suradnja sa Ministarstvom za rad i socijalnu politiku TK i ministrom Farukom Vikalom daje nam snagu i nadu da ćemo uz njihovu podršku dobiti veća finansijska sredstva Vlade TK, odnosno da ćemo zajednički pronaći siguran i efikasan model u daljem finansiranju rada Centra.

Kao i sva udruženja i Centar „Koraci nade“ je putem projekata i donacija nastojao pokriti troškove svog djelovanja što ćemo sigurno nastaviti i ubuduće. Moderan i lijep prostor otvara mogućnosti stvaranja dobiti na osnovu iznajmljivanja istog za radionice, pred-

vanja, kao i iznajmljivanje bazena što će biti jedan od načina obezbijedivanja dodatnih sredstava.

„Koraci nade“ će nastojati da kontinuirano i kvalitetno obavljaju profesionalnu i moralnu obavezu, kako u starom, tako i u novom prostoru, tako da ovoj najosjetljivijoj populaciji omogućimo sretniji život.

INICIJATIVA: Usko surađujete sa Kliničkim centrom u Tuzli, tačnije sa centrom za fizikalnu terapiju, kao i Edukacijsko – rehabilitacijskim fakultetom. U čemu se sastoji vaša suradnja i može li se više očekivati?

Centar je uvijek otvoren za suradnju za dobrobit korisnika. Ostvarili smo suradnju sa mnogim organizacijama i nadamo se da će se ona samo još proširiti u narednom periodu, kao i da ćemo ostvariti nove vidove suradnje sa onima sa kojima do sada to nismo učinili. Suradnja sa Kliničkim centrom u Tuzli ogleda se u dobroj kooperaciji sa Klinikom za fizikalnu medicinu i rehabilitaciju, posebno sa Dr. Azrom Delalić koja je bila naš višegodišnji stručni suradnik. Sa drugim odjeljenjima UKC-a suradnja bi mogla biti i bolja. Postaje trend da uposlenici-ljekari ra-

zličitih profila sve više upućuju i preporučuju tretman u našem Centru. Centar je nastavno naučna baza Edukacijsko – rehabilitacijskog fakulteta u Tuzli. Studenti u našem Centru prate teorijsku i praktičnu nastavu iz oblasti edukacije i rehabilitacije djece sa motoričkim smetnjama i povremeno se volonterski angažuju. Naši uposlenici su bili uključeni kao spoljni suradnici fakulteta. U novim prostorijama imamo mogućnost da uključimo studente sa drugih odsjeka ovog fakulteta, ali to će prvenstveno zavisiti od menadžmenta istog, te koliko su zainteresovani da suradnju proširimo i poboljšamo u obostranu korist.

INICIJATIVA: Koju poruku imate za djecu sa smetnjama u razvoju i njihove roditelje?

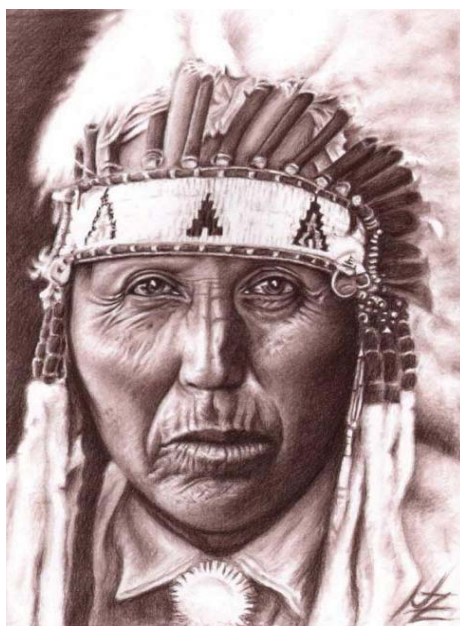
Svako iskušenje prethodi uspjehu. Ja vjerujem da dobro postoji i pobjeđuje i onda kada nam se ne čini tako pogotovo u ovom ludom vremenu. „Koraci nade“ ne gube nadu, za nas svako dijete može da napreduje uz pravu podršku, razumijevanje i ljubav pravimo korake naprijed. Makar to bili i mali koraci oni su koraci pobjede i napretka kako za korisnike i roditelje tako i za nas.

pripremila: F. Hasanović

MUDROST STARIH INDIJANACA

Stari Cherokee Indijanac svome unuku ispričao je jednu životnu istinu.

“U nutrini svakog čovjeka se vodi bitka. Kao borba između dva vuka. Jedan vuk predstavlja zlo. Predstavlja bijes, zavist, ljubomoru, žaljenje, pohlepu, aroganciju, samosažaljenje, krivnju, grijeh, srdžbu, inferiornost, laž, lažni ponos, egoizam... Drugi vuk predstavlja dobro. Predstavlja ono što pruža užitek, mir, ljubav,

nadu, vedrinu, ljubaznost, dobrohotnost, srdačnost, darežljivost, istinu, suosjećanje i vjeru.”

Mali Indijanac se zamisli na nekoliko trenutaka. Sve svoje misli usmjeri u dubinu djedovih riječi, te ga zapita: “Koji vuk na kraju pobijedi?”

Stari Cherokee odgovori sa smiješkom na svojem starom licu: “Pobjeđuje uvijek onaj kojega hraniš...”

DOTAKNUTI NEBO BEZ RUKU

Jessica je rođena bez ruku kao posljedica rijetke bolesti. Poput svakog djeteta, nije razumjela zašto nema ruke kad ih druga djeca imaju. "Bilo je teško biti drugačiji."

Bez obzira na to, sudjelovala je u raznim aktivnostima poput gimnastike, plesa i pjevanja, često nastupajući na velikim priredbama.

Kada je bila mlada, često se osjećala različitom, pogaženom i na rubu suza zbog ljutnje što nema ruke, stoga je svu svoju energiju usmjerila na sport.

Za Jessicu je glavni izazov bila percepcija drugih, više nego fizička različitost. "Znala sam se jako uzrujati kad bi me ljudi gledali dok hodam niz ulicu ili jedem nogama. Međutim, naučila sam gledati ono pozitivno i to mi je dalo mogućnost da te pozitivne vibracije iskoristim i postanem primjer optimizma."

Jessica svoje roditelje smatra uzorima koje treba slijediti i svojim najvećim osloncem. "Moja majka je moj uzor i ona mi je uvijek govorila da mogu sve što poželim. Moj otac nije nikada plakao i ne smatra me žrtvom. Teško je biti otac osobe sa invaliditetom. On je bio moje utočište u teškim trenucima i upravo je on zaslužan za osobu koja sam danas."

Prvi put kad sam učila voziti auto, imao je određene preinake. Nakon što sam naučila dobro voziti, odlučila sam ukloniti preinake i sada imam vozačku dozvolu bez ograniče-

nja. Diplomirala je Psihologiju na Sveučilištu u Arizoni. Uvijek privlači pažnju kada dolijeva gorivo.

Može napisati 25 riječi u minuti, osušiti kosu, našminkati se i staviti leće kao i svi drugi. Jessica, stara 26 godina i visoka 1.55 m, prva je žena u povijesti koja je upravljala avionom bez ruku.

Ova nevjerojatna žena i uzor mnogima, uvijek zrači radošću i ima smisla za humor. Na Majčin dan prošle godine letjela je sama i vukla natpis: "Gledaj mama, bez ruku!"

Tog je dana zabilježila oko 130 sati samostalnog leta. "Ponekad strah proizlazi iz našeg neznanja. Čim sam počela letjeti shvatila sam da se bojim jer znam i previše o tome. Postoji univerzalni strah, koji se javlja kada nemaš samopouzdanja."

Zahvaljujući njenom pouzdanju, pripremi i ambicijama, Jessica je napredovala do onoga što je danas.

Nakon što je postala izvanredni glasnogovornik, proteklih je pet godina bila i vodič za djecu u Međunarodnoj mreži djece s amputacijom.

Jessica Cox nada se da će se udati i imati djecu.

"Znam da će biti teško osnovati obitelj, ali

znam da ću biti dobra mama."

Uz smijeh kaže da će njenom izabraniku najteže biti od roditelja zamoliti za njenu ruku.

"Nemam ruke, ali to ne određuje kamo mogu ići."

"Naš najveći strah nije da nećemo uspjeti, nego da smo jači i sposobni za sve."

"Ljudi moraju proći teške trenutke da bi doživjeli i one sretne."

"Što je veća prepreka, veća je slava."

A ti, šta tebi nedostaje da dotakneš nebo?

MODERNA TEHNOLOGIJA

IZ AKTIVNOSTI

Projekt "Ljudska prava i nezavisni život u Bosni i Hercegovini" je partnerski projekt između Centra za nezavisni život

KynHysry

- osnaživanje mladih osoba sa invaliditetom s ciljem uključivanja u kreiranje politika u oblasti invalidnosti.

"Threshold" iz Helsinkija u Finskoj i dvije partnerske organizacije iz Bosne i Hercegovine: Informativni centar za osobe sa invaliditetom "Lotos" Tuzla i Humanitarne organizacije "Partner" iz Banja Luke. Projekt je podržan od strane Ministarstva za vanjske poslove iz Finske. Glavni cilj ovog projekta je da osnaži lokalni pokret osoba sa invaliditetom u Bosni i Hercegovini, kroz osnaživanje osoba sa invaliditetom i izgradnju kapaciteta organizacija osoba sa invaliditetom.

Informativni centar za osobe sa invaliditetom „Lotos“ Tuzla je u proteklom periodu održao dva treninga za mlade sa invaliditetom i dva treninga za žene sa invaliditetom.

Treninzi „Podrška mladima sa invaliditetom“ za ciljeve su imali:

- upoznavanje mladih osoba sa invaliditetom sa radom organizacija osoba sa invaliditetom;
- osnaživanje mladih osoba sa invaliditetom koji će dati svoj doprinos pokretu osoba sa invaliditetom i radu organizacija osoba sa invaliditetom;

Također, održana su i dva treninga za žene sa invaliditetom od tri u nizu koja su planirana da se održe do kraja godine. Treninzi „Podrška ženama sa invaliditetom“ su imali za cilj: osnažiti i podstaknuti žene sa invaliditetom da aktivnije učestvuju u životu zajednice i preuzmu odgovornost i kontrolu nad sopstvenim životom donošenjem odluka koje se njih najdirektnije tiču, te da aktivnije učestvuju u radu organizacija osoba sa invaliditetom.

Odaziv učesnika na treninzima je bio zadovoljavajući, odabir tema je naišao na izvanredan prijem od strane učesnika, što su potvrdili aktivnim učešćem u radu, kao i pozitivnim ocjenama datim predavačima i organizatoru, prilikom popune evaluacionih listova. Učesnici su iskazali spremnost i interesovanje za sudjelovanje na narednim treninzima koji se planiraju održati do kraja godine.

U okviru ovog projekta održat će se Drugi Forum organizacija i saveza osoba sa invaliditetom Bosne i Hercegovine u oktobru, u hotelu „Hollywood“, Sarajevo.

DVA IZBORA

Jerry je menadžer restorana. Uvijek je dobro raspoložen. Kad god bi ga neko pitao kako je, odgovor bi uvijek bio: „Da sam bolje ne bi valjalo!”

Mnogi konobari u njegovom restoranu dali su otkaz kada je on promijenio posao, da bi ga pratili od restorana do restorana.

Zašto? Jerry je umio da motivira ljude. Ako je neko od kolega imao loš dan, Jerry je uvijek bio tu da ga ohrabri i da mu ukaže na pozitivne strane čitave situacije.

Uočivši to, postao sam znatiželjan. Jednoga dana otišao sam do Jerryja

i pitao ga: “Ne shvaćam! Niko ne može biti pozitivan čitav dan. Kako ti to uspijeva?” Jerry mi je odgovorio: “Svakoga jutra se probudim i kažem sam sebi, danas imam dva izbora: Loše ili dobro raspoloženje. Uvijek izaberem dobro raspoloženje. Svaki put kada se dogodi nešto loše mogu izabrati da budem žrtva ili da učim iz toga. Ja uvijek odaberem učenje. Kada neko dođe i počne da mi se žali, mogu da prihvatim njegovu žalbu ili mogu da istaknem pozitivnu stranu života. Uvijek izaberem pozitivnu stranu života.

“Ali to nije uvijek tako lako,” rekao sam mu.

“Da, lako je,” rekao mi je Jerry. “Sve u životu se vrti oko izbora. Kad rješavaš raznorazne gluposti sve je to pitanje izbora. Biraš kako ćeš reagovati na situacije. Biraš kako će drugi uticati na tvoje raspoloženje. Biraš dobro ili loše raspoloženje. Tvoj izbor je kako ćeš proživjeti svoj život.

Par godina kasnije, čuo sam da je Jerry slučajno učinio nešto što u njegovom poslu nikako nije dozvoljeno činiti. Ostavio je otvorena zadnja vrata restorana. U restoran su upala tri naoružana muškarca. Dok je pokušavao

da otvori sef, tresući se od straha, nikako nije uspijevaio da pogodi pravu kombinaciju. Jedan od pljačkaša se uspaničio i pucao je u Jerryja. Srećom, Jerryja su brzo pronašli i prevezen je u bolnicu. Poslije duge i teške operacije i intenzivne njege, Jerry se oporavio. Vidio sam ga šest mjeseci poslije ranjavanja. Kada sam ga pitao kako je, odgovorio je: “Da sam bolje ne bi valjalo. Hoćeš li da vidiš ožiljke?”

Odbio sam, ali sam ga pitao o čemu je razmišljao za vrijeme pljačke.

“Prvo što mi je proletjelo kroz glavu bilo je da sam trebao da zaključam zadnja vrata. Kada su me pogodili, dok sam ležao na podu, sjetio sam se da imam dva izbora: Da živim ili da umrem. Odlučio sam da živim.”

“Zar te nije bilo strah” upitao sam ga?

Nastavio je: “Bolničari su bili odlični. Stalno su mi govorili da će sve biti u redu. Ali kada su me unijeli u kola i kad sam im vidio izraze na licima, uplašio sam se. Čitao sam im u očima: “On je mrtav!”. Znao sam da je vrijeme za akciju.”

“Šta su oni uradili?” pitao sam.

“Vidiš, tamo je bila jedna krupna medicinska sestra koja me stalno nešto pitala kako bih ostao pri svesti. Pitala me da li sam na nešto alergičan. Da, na metke, bio je moj odgovor. Dok su se smijali rekao sam im: Biram život. Molim vas, tretirajte me kao da sam živ – ne mrtav.”

Jerry je preživio zahvaljujući dobrim doktorima, ali i zbog svog zadivljujućeg stava. Od njega sam naučio da svakog dana imaš izbor: Uživati u životu ili ga mrziti. Jedina stvar koja je samo tvoja, koju niko osim tebe ne može kontrolisati je tvoj stav. I ako vodiš računa o tome, sve u životu postaje lakše.

UJEDINJENE NACIJE

Kandidat Srbije Damjan Tatić izabran je u ekspertsko tijelo Ujedinjenih Nacija zaduženo da prati provođenje Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom.

Na sastanku država ugovornica Konvencije, kojih je trenutno 89, Tatić je izabran u komitet za prava osoba sa invaliditetom, zajedno sa još 11 stručnjaka. U to 18-člano tijelo, Tatić ulazi i sa iskustvom koje je stekao učestvujući u radu na trasiranju te Konvencije, usvojene 2006. godine. Srbija je Konvenciju ratifikovala 2009.

To je prva konvencija u oblasti ljudskih prava koju su UN usvojile u 21. vijeku, čiji je cilj da se zaštite i unaprijede prava oko 650 miliona osoba sa invaliditetom, koliko se procjenjuje da ih ima u svijetu. Zemlje potpisnice konvencije pružimaju obavezu da uklone diskriminaciju prema ljudima sa invaliditetom i olakšaju njihovu inkluziju u društvo, kao i da tome prilagode svoje zakonodavstvo.

SVJETSKI DAN DJEČJIH PRAVA

U cijelome se svijetu 20. studenog obilježava Međunarodni dan dječjih prava, koji je potaknula Organizacija ujedinjenih naroda i njezine specijalizirane ustanove. Njime se želi senzibilizirati javno mnijenje i ustanove za potrebnu zaštitu maloljetnika od zloupotrebe, nasilja i raznih oblika diskriminacije. Govoreći u razgovoru za Radio Vatikan o zalaganju društva u zaštiti djece, Roberto Salvan, glavni ravnatelj talijanskoga ogranka UNICEF-a, napomenuo je kako ovaj dan na poseban način gleda na prava djece i adolescenata na najsiromašnijim područjima našega planeta, jer UNICEF ima tu odgovornost: govoriti o pravima djece tamo gdje su ona zanijemana, ili govoriti o uspješnoj praksi, kako bi se svijetu politike i udrugâ reklo što treba činiti u odgoju novih naraštaja koji bi bili potpuno svjesni vlastitih prava. Osvrnuvši se potom na stanje u zemljama u razvoju, Salvan je

posebice naglasio kako postoje situacije koje su već zaboravljene, poput Darfura, ili cijeloga Afričkog roga, a gdje ponovno djeca plaćaju najvišu cijenu, pa i što se tiče hrane. Cijene žitarica, koje su jako porasle, pogodile su brojne afričke zajednice koje nemaju pristup hrani, te izravno ovise o međunarodnoj pomoći. Ali, i to je sada vrlo teško, jer se zemlje donatori sada suočavaju s ogromnom financijskom i gospodarskom krizom, pa se stoga bojimo da će na koncu međunarodna suradnja biti predimenzionirana. U tom bi slučaju opet zemlje na jugu svijeta platile cijenu određenih krizâ – istaknuo je Roberto Salvan.

SIROMAŠTVO

Kroz Milenijske ciljeve razvoja, svijet se bavi mnogim dimenzijama društvenog razvoja, uključujući smanjenje broja ljudi koji žive u ekstremnom siromaštvu za pola do 2015. godine. Zemlje u razvoju rade na stvaranju svojih vlastitih nacionalnih strategija za suzbijanje siromaštva koje se temelje na lokalnim potrebama i prioritetima. UNDP zagovara nacionalna rješenja i pomaže u osiguravanju njihove učinkovitosti. UNDP promovira koncept ljudskog siromaštva kao komplementarnog siromaštva zbog prihoda, naglašavajući da u smanjenju siromaštva veliku ulogu igra socijalno uključivanje, osnaživanje žena te poštivanje ljudskih prava.

NAJ TINEJDŽER

Sredinom septembra u velikoj sali Bosanskog kulturnog centra u Tuzli održana je manifestacija Izbor za najtinejdžerku/tinejdžera Tuzlanskog kantona za školsku 2009/2010. godinu. Komisije sastavljene od uglednih građana Tuzle i Tuzlanskog kantona birale su pobjednike u 9 različitih kategorija. Najtinejdžerka / tinejdžer iz populacije osoba sa invaliditetom sa područja TK za školsku 2009/2010. su:

1. Amar Duraković, Tuzla;
2. Amina Mašić, Kladanj;
3. Almedina Hodžić, Tuzla.

Pred dobro popunjenom salom BKC-a organizatori su poručili da se vidimo iduće godine, na novom Izboru za najtinejdžera/tinejdžerku Tuzlanskog kantona.

UREĐAJ KOJI „VIDI“ JEZIKOM

Lance Corporal Craig Clundberg, iz Liverpool-a, ima uređaj koji mu omogućuje da "vidi" jezikom. Vojniku koji je prije tri godine oslijepio od gelera granate u Iraku ugrađen je uređaj koji mu omogućuje da "vidi" jezikom, vizualizira oblike, čita i samostalno se kreće. Lance Corporal Lundberg izgubio je vid 2007. u Basri patrolirajući u Drugom bataljonu vojvode Lancastera. Ministarstvo obrane odabralo ga je za testiranje Brainport-a, mi-

nijaturne video kamere sa senzorskom opremom koja može unaprijediti tretman slijepih pacijenata.

Uređaj radi na principu konverzije slika u serije električnih impulsa koji se prenose na jezik. Različit intenzitet peckanja može se tumačiti kako bi se stvorila slika okruženja i korisnicima omogućilo kretanje oko predmeta. Uređaj se sastoji od male video kamere pričvršćene na sunčane naočare. Žicama je povezan sa plastičnim senzorom u obliku lizala koji korisnici stavljaju na jezik kako bi primali električne impulse.

General major Gale Pollock, umirovljeni američki oficir koji je radio na razvoju programa, rekao je da Brainport šalje informacije na 400 tačaka na jeziku. Dizajneri planiraju nadogradnju na 4000 tačaka čime bi se stvorila jasna slika.

U TUZLI OTVOREN SAVREMENI CENTAR

U Tuzlanskom naselju Ši Selo otvoren je novi prostor Centra za djecu sa višestrukim smetnjama u razvoju "Koraci nade" vrijedan oko 1,6 miliona maraka, za koji je većinu sredstava obezbijedila Rafajzen banka Austrija.

Otvaranjem novih prostorija 140 korisnika Centra „Koraci nade“ dobit će bolje uslove za terapiju. Prema riječima direktorice ovog Centra, Jasmine Krivošije čak 70 odsto njihovih korisnika boluje od cerebralne paralize. Zbog nepristupačnog terena gdje se ranije nalazilo sjedište „Koraka nade“ roditelji te djece bili su izloženi velikim naporima kako bi dovodili djecu na terapije i tretmane.

Novi prostor dnevnog centra opremljen je najsavremenijom opremom i djeci sa višestrukim smetnjama u razvoju omogućit će pružanje kvalitetnijeg tretmana nego do sada.

PARE, NOVAC, LOVA...

Vjerovanja u narodu koja se tiču novca ili kako se ponašati prema novcu.....

Da bi zarađeni novac volio Vašu kuću, onoga dana kada dobijete platu ne treba trošiti niti jedan fening. Cijela plata mora prenoćiti kod kuće. Neki čarobnjaci životne mudro-

sti savjetuju da treba sačuvati godinu dana krupnu novčanicu, koja će se, tvrde oni, "napuniti" vašom energijom i početak će privlačiti prema sebi novac.

Novca neće biti: ako zviždite u sobi i mrvicu sa stola čistite rukom.

Ne valja posuđivati susjedi kruh i sol - sigurnost (u novcu) tada može napustiti vašu kuću i otići u drugu.

Da bi u kući bilo novca, metlu treba postaviti ručicom na dolje.

Povišicu plaće najbolje je tražiti u srijedu po danu.

Ne posuđujte od drugih novac u ponedjeljak, nemojte posuđivati drugima u utorak i ne vraćajte dug u petak.

Davati i uzimati posudbe obavezno ujutro, zato što bilo kakve operacije s novcima u večernjim satima vode u propast.

I trudite se nikada ne tražiti posudbe, a češće dajte jer vi tada "kao" da programirate novce da vam se vrate.

Džepove odjeće koja se van sezone ostavlja u ormar, napunite sitnim papirnatim novčanicama.

Novac ne voli probušene džepove ili otpalu dugmad.

Nikada ne držite novčanik prazan, neka u njemu bude makar sitniš u kovanicama. Sav novac mora biti glavnom stranom okrenut

prema gazdi. U najmanjoj pregradi čuvajte najsitniju novčanicu savijenu u trokut. Tako-

đer u novčaniku treba da postoji i "sretna novčanica" (prva zarađena ili dobivena od dobrog čovjeka ili od nekog uspjelog posla i sl.). Tu novčanicu ne valja potrošiti - ona je amajlija

sigurnosti. Inače novac neće dolaziti u vaše ruke.

Novac zarađen kockanjem ili igrama na sreću, zarađen nepošteno, nađen, pocijepan itd. ne donosi sreću i zato ga ne treba zadržavati u novčaniku. Podijelite ga sirotinji ili brzo potrošite.

Nakon pročitano, vjerojatno razumijete da je novac vrlo lako izgubiti, ali ga nije teško ni privući k sebi. Da ne biste izgubili novac pridržavajte se više izloženih pravila.

OPROŠTAJNO MILOVANJE OŽIVJELO “BEZNADEŽNOG” DŽEJMIJA

Dva sata ožalošćena mama ljuljala je na izgled beživotno tijelo svog novorođenog sina – i sve njeno milovanje i prošaputane riječi bile su nagrađene iznenadnim pokretima djeteta.

Za Džejmija Og-a koji je rođen prerano u 27 sedmici i sa samo kilogram težine, doktori su rekli da nema šansi za preživljavanje.

Za razliku od svoje sestre blizanke Emili, on nije disao i nakon 20 minuta od bezuspješnih pokušaja oživljavanja, Džejmi je proglašen mrtvim. Njegovo beživotno malo tijelo predato je roditeljima kako bi se mogli s njim oprostiti nasamo.

Ali nakon što mu se dva sata pričalo, doticalo ga se i milovalo, on je počeo pokazivati znakove života.

I nakon što mu je mama Kejt dala majčino mlijeko sa svoga prsta, počeo je regularno disati. Oduševljena mama je izjavila: „On je mali borac, kao i njegova sestra, i obadvoje nevjerovatno funkcioniraju.“ Uz to je dodala: „Skinula sam haljinu i postavila Džejmija na svoje grudi i samo ga držim. Nije se nikako micao, a mi smo tek počeli da mu pričamo.

Rekli smo mu kako se zove i da ima sestru. Pričali smo mu o stvarima koje želimo s njim da radimo u njegovom životu. Nakon samo pet minuta osjetila sam kako se pomjerio kao da je iznenađen, a zatim je počeo dah-tati sve više i sve regularnije.

“Pomislila sam, ‘O Bože, što se dešava?’ Malo kasnije otvorio je oči. Bilo je to čudo. Zatim je izvukao ruku i uhvatio moj prst.“

“Otvorio je oči i pomaknuo s jedne na drugu stranu.”

Australijanka Kejt rekla je da je dobila poruku od svog doktora. Nakon što je insistirala na tome da Džejmi pokazuje znakove života, on joj je poslao medicinsku sestru primalju koja im je rekla da su ovi pokreti prirodni refleksi i da nema načina da bi Džejmi još uvijek mogao biti živ.

Ali Kejt i Dejvid koji žive u Sid-niju, odbili su da odustanu od svog malog dječaka.

Ona se sjeća: “Rekla sam svom mužu, ‘A što ako on živi? Mogli bismo biti najsretniji roditelji na svijetu’.

“Dala sam Džejmiju malo majčinog mlijeka na prstu, uzeo ga je i počeo normalno disati. U tom tre-

nutku doktor se vratio, uzeo stetoskop, poslušao Džejmijeve grudi i neprestano odmahivao glavom. Uz to je govorio: “Ne vjerujem, ne vjerujem.”

Dejvid je izjavio za australski TV šou Today Tonight: “Srećom, imam veoma snažnu, veoma pametnu ženu. Ona je instinktivno uradila što je uradila. “Da nije to uradila, Džejmi vjerovatno ne bi bio sad ovdje.”

Doktor koji je pomogao da se Džejmi rodi u martu, odbio je da sudjeluje u TV šou.

Kejt koja se porodila nakon što je porođaj trajao tri sata, sada govori o tome koliko vitalna njega „koža na kožu“ ili „dodir kengura“ poznat kao „Down Under“ može biti za bolesno dijete.

preuzeto s interneta

ČINI DOBRO - VRATIT ĆE TI SE!

Njegovo ime je bilo Fleming, i bio je siromašan škotski seljak. Jednog dana, dok je radio da bi stvorio egzistenciju za svoju obitelj, začuo je vapaj za pomoć koji dolaze iz obližnjih močvara. Bacio je alat i otrčao do močvare. Tamo je, do struka u crnom mulju, bio prestravljeni dječak, vrišteći i boreći da se oslobodi. Farmer Fleming je spasio dječaka od onoga što bi se moglo opisati kao spora i zastrašujuća smrt.

Sljedećeg dana, otmjena kočija se pojavila u dvorištu skromne Flemingove kuće. Eleganтно obučeni plemić sišao je iz kočije, te se predstavio kao otac dječaka kojega je farmer Fleming jučer spasio.

“Želim Vas nagraditi”, rekao je plemić. “Spasili ste život mog sina.”

“Ne, ja to ne mogu prihvatiti,” odgovorio je škotski seljak ponosito, odbijajući ponudu.

U tom trenutku, farmerov sin se pojavio na ulaznim vratima kuće.

“Da li je to Vaš sin?” upita plemić.

“Da” - ponosno je odgovorio farmer.

“Imam prijedlog za Vas” - reče plemić.

“Dopustite mi da mu pružim obrazovanje koje će imati i

moj sin. Ako je na svog oca, on će, bez sumnje, izrasti u čovjeka na kojeg ćemo obojica biti ponosni.” I to je i učinio...

Sin seljaka Fleminga je pohađao najbolje škole i u roku diplomirao “St. Marys” medicinsku Akademiju u Londonu, te je postao poznat širom svijeta kao “Sir Aleksander Fleming, pronalazač penicilina.”

Godinama kasnije, sin onog istog plemića čijeg je sina spasio farmer Fleming zaradio je tešku upalu pluća, koja je u ta vremena bila isto što i smrtna kazna.

Ono što mu je u tom trenutku spasilo život bio je Penicilin.

Pitate se kako se zvao taj plemić?

“Lord Randolph Churchill...” “A kako li se zvao njegov sin?”

“Sir Winston Churchill.”

Netko je nekada rekao:

ČINI DOBRO – VRATIT ĆE TI SE!,
kao i:

ČINI ZLO, NADAJ MU SE...

NEPOZNATI DOBROČINITELJ

Hoda Mujo Čaršijom i pronađe novčanik. Javlja se Mujo u eter Radio Sarajeva i kaže: “Hodam ja Čaršijom, kad odjednom ugledam na podu novčanik.”

Spiker: “Jesil’ ga podignuo?”

Mujo: “Da.”

Spiker: “Jesil’ ga otvorio?”

Mujo: “Da.”

Spiker: “Pa šta si vidio?” ,

Mujo: “1000 KM, 1000 EURA i lična karta.

Spiker: “Pa šta piše na ličnoj?”

Mujo: “Muharem”

Spiker: “I šta sad?”

Mujo: “Ako može jedna pjesma za Muharema”

KADA ZA NEPOKRETNE

KATICA FRKETIĆ, rođena 21. siječnja 1954. godine u Zadarju. Osnovnu školu završila u OS Janko Mendić u Karlovcu. Srednju školu sa smjerom frizerke završila u Karlovcu, te u struci radi 35 godina od toga kao obrtnik 20 godina. Udata, majka dvoje odrasle djece, te baka četvero unučadi.

Jedan period svog života sam brinula o osobi s invaliditetom i od tada je započelo moje razmišljanje kako osobama s invaliditetom olakšati održavanje svakodnevne higijene. Jedna od mojih prijateljica je također osoba s invaliditetom i ima problem održavanja osobne higijene, tj. kupanja. Kako se kupanje pokazalo kao najveći problem nakon puno razmišljanja pala mi je na um ideja o kadi kakvu vam ovim putem želim predstaviti.

U republici Hrvatskoj su oko 10% stanovništva osobe s invaliditetom (od toga ih je cca 50% sa vrlo teškim stupnjem oštećenja) i na žalost svakim ih je danom sve više. Ima oko 13.500 osoba sa cerebralnim oštećenjem, sa težim ili teškim oštećenjima mozga koje uzima za posljedicu nemogućnost samostalne brige i kupanja. Oko 4.500 osoba oboljelih od neuromuskularnih bolesti (bolest koja napada mišiće, znači osoba je svakim danom sve slabija). Ako se tome pribroje starački domovi sa slabo pokretnim i nepokretnim osobama, bolnice sa najtežim slučajevima saobraćajnih ozljeda, koji kod većine pacijenata ostave trajne posljedice sa većim ili manjim spinalnim oštećenjem (oštećenje kralježnice), u najboljem slučaju to su oso-

be s paraplegijom koje se eventualno mogu same prebaciti sa kolica na krevet ili na stolicu koja se nalazi u tuš-kadi, do onih koji si sami ne mogu prinijeti žlicu ustima. Onda je i te kako jasno koliko bi takvo jedno pomagalo olakšalo život osobama s invaliditetom, te starijim i nemoćnim, kao i osobama koje se brinu o njima. Tu sam samo navela najteža oštećenja, s tim da nisam napomenula razne amputacije, moždane i srčane udare, prijelome sa katastrofalnim posljedicama i drugo. U nedostatku medicinskog osoblja, kao i u njihovoj nemogućnosti da pomognu jednoj nepokretnoj osobi, takve osobe su osuđene da ne budu okupane i po nekoliko mjeseci, ili u najboljem slučaju samo ih se prebriše sa mokrim gazama ili vlažnim maramicama. Vjerujem da bi se svaka od tih osoba sa velikim zadovoljstvom htjela opustiti u kadi i okupati se na način dostojan svakog čovjeka, a ne da kupanje predstavlja najveću životnu moru.

Isto tako veliki broj osoba s invaliditetom u svojim domovima su osuđene na takve vidove održavanja osobne higijene, jer nemaju financijskih mogućnosti da si kupaonice prilagode prema svojim potrebama.

Sve to navelo me je da "svoju" kadu predstavim vama, jer mi je najveća želja olakšati svakodnevni život osobama s invaliditetom, svima onima koji o takvim osobama brinu i osobama koje bi se zaposlile ako bi se takav jedan proizvod počeo proizvoditi u Hrvatskoj, jer se nadam da bi i drugima koji su se na bilo koji način susreli sa osobama s invaliditetom pala na pamet neka ideja kako tim istim osobama pomoći i olakšati svakodnevni život.

Ova kada funkcionira tako da se nepokretnu osobu odvalja na kraj kreveta, na drugi kraj se prostre kada, nepokretnu osobu se navela na kadu, kada se napuše zrakom, tom prilikom poprimi oblik kade, nepokretnu osobu se okupa, nakon čega se ispusti voda iz kade, ispusti se zrak, nepokretnu osobu se odvalja

izvan kade, kada se odnese, a nepokretnu osobu se vrati na sredinu kreveta. Kada ima dovod i odvod vode iz kupatila tako da taj posao može obaviti jedna osoba bez obzira na težinu pacijenta. Do sada su se nepokretne osobe kupale u stacionarnoj kadi tako da ih se dizalo napravom poput viljuškara i spušta u kadu. Osim toga postoje i kade sa vratima na boku kade, da bi se nepokretnu osobu lakše stavljalo u kadu i nakon kupanja vadilo iz kade što je također iziskivalo dizanje pacijenta iz kreveta te nošenje u kadu i obratno. U Hrvatskoj i u svijetu ima mnogo nepokretnih osoba po kućama, domovima, bolnicama, oni su svi potencijalni kupci ove kade, a to je sasvim sigurno 50-tak tisuća samo za Hrvatsko tržište.

Izum je bio predstavljen na 4. međunarodnoj izložbi izuma, novih ideja, proizvoda i tehnologija ARCA 2006 SREDIŠTE ZNANJA na Zagrebačkom velesajmu 2006. godine na kojoj je bio nagrađen zlatnom medaljom ZLATNA ARCA. Ovaj izum se odnosi na kadu za kupanje nepokretnih osoba u krevetu, oso-

be se jednostavno navaljaju u nenapuhanu kadu, nakon toga se kada napuše zrakom, nakon čega je spremna za kupanje, a ima dovod i odvod vode, prema međunarodnoj klasifikaciji (MKP) klasificirana je kao: A 47 K 4/00, kombinacija kada, tuševa, sudopera, umivaonika.

Istražen je internet i nije ništa ni slično nađeno u svijetu o ovoj kadi za nepokretne osobe. Ni jedno rješenje za kupanje nepokretnih osoba ne rješava problem dizanja osoba i prenošenje. Ni jedno kupanje nepokretnih osoba ne može obaviti jedan čovjek što ovom kadom može bez većih napora.

Imala sam neke pregovore, ali za sada nemam sigurnu zainteresiranu firmu ili osobu za pokretanje proizvodnje ove kade i bojim se da ću morati tražiti stranog partnera, ali uvijek sam otvorena za dogovore u tom smjeru i nadam se da će neko prepoznati ovaj izum kao interesantan proizvod za pokretanje proizvodnje, a time i olakšavanja života nepokretnim osobama i osobama koje se za njih brinu.

NOVOSTI IZ MEDICINE

David Kohn, krupni je dječak koji ima neobično velike mišiće. Proučavajući njegove mišiće, naučnici su uspjeli napredovati u liječenju bolesti kao što je mišićna distrofija.

Izvanredno mišićav njemački mališan dao je istraživačima novi uvid u rast ljudskih mišića, znanje koje bi moglo odvesti do prekretnice u liječenju mišićne distrofije i drugih bolesti, možda čak i dijabetesa i pretilosti.

U studiji objavljenoj u časopisu "New England Journal of Medicine", naučnici su izvijestili o četverogodišnjem dječaku sa genetičkom mutacijom koja dozvoljava njegovim mišićima uz kosti da se razviju neuobičajeno veliki. Njegovo tijelo ne proizvodi miostatin, prirodni protein koji ograničava rast mišića.

Istraživači su znali da miostatin regulira mišiće kod životinja, ali ovo je prvi puta da je protein pokazao učinak na ljudima. Ova studija daje nadu da tretman blokiranjem miostatina može potaknuti rast mišića.

„To je ogroman korak“, rekao je genetičar Se-Jin Lee sa Johns Hopkins Sveučilišta, jedan od autora ovog istraživanja. „S obzirom na istraživanja na životinjama, mislili smo da bi moglo vrijediti i za ljude. Ali bila je to ogromna neizvjesnost.“

Još otkad su Lee i drugi istraživači iz Hopkinsa otkrili miostatin prije sedam godina, naučnici su ga proučavali kao potencijalni lijek kod bolesti poput mišićne distrofije koja uništava mišiće. Do danas nema učinkovitog tretmana za mišićnu distrofiju i većina pacijenata od ove teške bolesti umire u dvadesetim godinama od kombinacije srčanih i plućnih problema.

Pacijenti oboljeli od mišićne distrofije napokon su dobili pravu nadu i uz otkriće ljudskog genoma šansu da značajno poboljšaju svoje stanje ili čak potpuno ozdrave kad je riječ o blažim oblicima mišićne distrofije.

preuzeto s interneta

NAŠA REALNOST

IZ KULTURE

Inicijative preživjelih od mina BiH u partnerstvu sa Organizacijom amputiraca Republike Srpske UDAS i opštinom Mrkonjić Grad, organizovale su šesti saziv Regionalne Likovne kolonije Balkana, koja je održana od 22. do 28. augusta 2010. godine, na jezeru Balkana, nadomak Mrkonjić Grada. Kolonija „Balkana 2010“ još jednom se pokazala kao odlična prilika za stvaralački rad i druženje 23 umjetnika sa i bez invaliditeta iz Bosne i Hercegovine, Srbije i Hrvatske. Veliki broj prijatelja, saradnika, organizacija civilnog društva, predstavnika vlasti i medija iz BiH i zemalja susjedstva posjetili su koloniju i prisustvovali nizu propratnih događaja. Osim na jezeru Balkana, učesnici kolonije bili su u prilici da svoja djela stvaraju i na prelijepom Plivskom jezeru, Općina Jajce, šireći time kreativni duh i energiju „Balkane“ i na susjedne lokalne zajednice.

U sedam dana rada na koloniji, učesnici su napravili 77 umjetničkih radova (65 slika, 4 crteža i 8 skulptura), što ovogodišnju koloniju stavlja na prvo mjesto po broju radova do sada. Veliki broj novih umjetnika i umjetnica dali su svoj doprinos jedinstvenoj poruci Balkane o podizanju svijesti o pitanjima ljudskih prava u oblasti invaliditeta, principima društvene inkluzije i jednakih mogućnosti za sve, oporavka od post-ratne traume i pomirenja. Osim stvaranja umjetničkih radova, na ovogodišnjoj koloniji održana su i dva okrugla stola koja su za cilj imala podizanje svijesti o važnosti ispravnog i korektnog izvještavanja o osobama sa invaliditetom u medijima te

razmjena iskustava o statusu, izazovima, postignućima i dobrim praksama u poštovanju, promociji i zaštiti prava osoba sa invaliditetom kroz primjere vezane za implementaciju Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom. Oba događaja su okupila veliki broj zainteresiranih strana uključujući predstavnike medija, te predstavnike vladinih i nevladinih organizacija iz BiH i Hrvatske.

Ovogodišnja umjetnička kolonija bila je prućena nizom dodatnih aktivnosti kao što je prikazivanje filma „Jedan drugačiji dan“ koji govori o iskustvima učesnika, osoba bez invaliditeta, koji su na prošlogodišnjoj koloniji učestvovali u svojevrsnom performansu u kojem su jedan dan pokušali živjeti životom osobe sa invaliditetom. Osim filma, organizovano je i muzičko veće na kojem je nastupila lokalna rok grupa iz Mrkonjić Grada, pa su učesnici, ali i svi ostali gosti i

posjetioci kolonije bili u prilici da zajedno uživaju u ovom muzičkom događaju.

Prilikom ceremonije zatvaranja kolonije, organizirana je izložba radova nastalih na ovogodišnjoj koloniji kojoj su prisustvovali predstavnici vladinih institucija, ambasade Sjedinjenih Američkih Država, predstavnici međunarodnog Fonda za deminiranje i pomoć žrtvama od mina (ITF) i Austrijske organizacije za razvoj (ADA), predstavnici organizacija civilnog društva, građani koji su bili na tom popularnom ljetovalištu, te ostali gosti. Umjetnička djela nastala na ovogodišnjoj koloniji izložena su u Umjetničkoj galeriji u Mrkonjić Gradu.

TURNIR U SJEDEĆOJ ODBOJCI "MEMORIJAL PRINCEZE DAJANE 2010"

Nevladina organizacija "Inicijative preživjelih od mina", u partnerstvu sa Sportskim društvom invalidnih osoba „Neretva“ Mostar, organizovala je turnir u sjedećoj odbojci "Memorijal Princeze Dajane 2010", koji je održan početkom septembra 2010. godine u sali Egipatskog sela u Mostaru. Ovo je bio 12. turnir do sada i predstavlja nastavak sportskih takmičenja u okviru memorijalnog turnira u sjedećoj odbojci u organizaciji "Inicijative preživjelih od mina" koji se od 1999. godine održava u znak sjećanja na posjetu princeze Dajane Bosni i Hercegovini i njenu predanost i doprinos promociji prava preživjelih od mina.

Ovogodišnji turnir ponovo je imao međunarodnu dimenziju i okupio je 8 ekipa iz Bosne i Hercegovine (Bugojno, Breza, Ilijaš, Ilidža, Doboj, Blagaj i Mostar) i Hrvatske (Knin), uz učešće oko 100 takmičara, od kojih su mnogi upravo preživjeli od ratne traume i svojim primjerom i učešćem na turniru daju konkretan doprinos procesima regionalnog pomirenja i saradnje. Za neke od ekipa ovo je bilo prvo gostovanje u prelijepom Mostaru, pa je ovo ujedno bila i prilika da posjete ovaj grad po prvi puta. Osim organizatora, turnir su takođe posjetili i predstavnici lokalnih vlasti grada Mostara i prisutnim ekipama obratio se i gradonačelnik Grada Mostara, čime je još jednom potvrđena važnost i naponi lokalne zajednice da podrže klubove u kojim se takmiče osobe sa invaliditetom. Turniru su takođe prisustvovali i predstavnici Ambasade SAD-a u BiH koji su pozdravili organiziranje sportskog turnira i poštivanja i promoviranja

jednakih mogućnosti za sve građane BiH.

Pored sportskog takmičenja uz učešće sportskih ekipa iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske, turnir ima i svoju zagovaračku dimenziju kroz promociju prava, talenata i kapaciteta sportista

sa invaliditetom i važnosti i uloge sporta u rehabilitaciji i integraciji osoba sa invaliditetom. Kao i prethodnih godina, turnir je organizovan svaki puta u drugom gradu u Bosni i Hercegovini kako bi se prije svega afirmirali sportski klubovi osoba sa invaliditetom, ali i iskoristile prednosti sporta u procesu

zagovaranja za jednake mogućnosti i prava osoba sa invaliditetom, ali i pitanja značajna za društvo u cjelini.

Iako su rezultati turnira bili u drugom planu, sve ekipe prikazale su odličan takmičarski duh i na svim utakmicama prikazana je odlična odbojka. Prvo mjesto i pobjedu na turniru osvojila je ekipa domaćina SDIO „Neretva“ iz

Mostara čime su još jednom opravdali sjajne rezultate i potvrdili da ulazak u Premijer Ligu BiH u sjedećoj odbojci predstavlja rezultat velikog zalaganja. Drugo i treće mjesto osvojile su ekipe KSO „Iskra“ iz Bugojna i OKI „Breza“ iz Breze. Nagrada za ferplej ekipu pripala je ekipi KSO

„Knin 95“ iz Knina.

Posebna pažnja je posvećena daljem povezivanju i produbljivanju već postojećih kontakata između sportskih klubova iz zemalja regije i ponovo je većina takmičara istakla mogućnost da se susretnu i razmijene iskustva sa svojim kolegama preživjelim sa drugih, ne tako davno suprotstavljenih strana, kao najvredniji aspekt takmičenja.

